

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите – Стратегически насоки за устойчивото развитие на сектора на аквакултурите на ЕС“

COM (2013) 229 final

(2014/C 67/30)

Докладчик: г-н **José María ESPUNY MOYANO**

На 29 април 2013 г. Европейската комисия реши, в съответствие с член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно

„Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите – Стратегически насоки за устойчивото развитие на сектора на аквакултурите на ЕС“

COM(2013) 229 final.

Специализирана секция „Земеделие, развитие на селските райони, околна среда“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 1 октомври 2013 г.

На 493-тата си пленарна сесия, проведена на 16 и 17 октомври 2013 г. (заседание от 16 октомври 2013 г.) Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище с 122 гласа „за“, 3 гласа „против“ и 6 гласа „въздържал се“.

1. **Заклучения**

1.1 ЕИСК счита, че секторът на аквакултурите на ЕС може и трябва да допринесе ефективно за намаляване на нарастващата европейска зависимост от вноса на продукти от аквакултури.

1.2 ЕИСК препоръчва на Европейската комисия и на държавите членки да насърчат мащабни мерки за възстановяване на конкурентоспособността на европейските предприятия за аквакултури.

1.3 Комитетът счита за недопустими настоящите срокове за издаване на административни разрешителни на предприятията от сектора на аквакултурите, които в много държави членки надхвърлят две и три години. С оглед на устойчивостта на европейските аквакултури, ЕИСК счита за жизненоважно ускоряването на административните процедури и намаляването на свързаните с тях разходи.

1.4 Особено важна за Комитета е оценката, че всеки процент ръст в консумацията на продукти от аквакултури, произведени от сектора на аквакултурите на ЕС, би довел до разкриването на 3000 до 4000 работни места на пълно работно време, тъй като тези места, от една страна, ще бъдат за квалифицирани кадри, а от друга, ще се предлагат на места с много малко трудови алтернативи.

1.5 Недостатъчното спазване на стандартите за етикетиране на продуктите от аквакултури, особено неопакваните, с информация за потребителите на местата за продажба, буди загриженост у ЕИСК не само във връзка с измамите, но и с

неопазването спрямо европейските производители. Ето защо настоятелно призовава Комисията и държавите членки да включват в стратегическите планове ефективни мерки за коригиране на този траен недостатък.

1.6 ЕИСК счита за целесъобразно провеждането на комуникационни компании за запознаване на европейските потребители с високите стандарти за производство и качество на аквакултурите с произход от ЕС. Тези кампании трябва да могат да се финансират от следващия Европейски фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР).

1.7 ЕИСК настоятелно призовава още веднъж за засилване на контрола върху вноса на продукти от аквакултури в Европейския съюз, за да се осигури пълното им проследяване и спазването на стандартите.

1.8 ЕИСК счита за приоритет укрепването на финансирането за проекти за НИРД и иновации в сектора на аквакултурите, а държавите членки и Комисията да насочат своите програми и инвестиционни планове за научни изследвания и иновации в сектора към постигането на целите, поставени в документа за визията на Европейската платформа за технологии и иновации относно европейската аквакултура, публикувана през 2012 г.

1.9 Икономическата диверсификация на аквакултурите (предлагането на услуги на туризма, например) трябва да се насърчава и улеснява като възможност за производителите на аквакултури, както в континентални, така и в морски зони, и по-специално за МСП.

1.10 ЕИСК подчертава колко е важно да се отдаде признание на европейския характер на Консултативния съвет по аквакултурите (КСА) на фона на регионалния характер на останалите консултативни съвети. В този смисъл счита, че участниците в този съвет (които следва да имат пряка връзка с аквакултурите) трябва да работят в европейски или във всички случаи наднационален мащаб. Това трябва да намери отражение в неговата структура и финансиране.

1.11 Комитетът отбелязва, че предвид мултидисциплинарния характер на аквакултурите, Европейската комисия трябва да гарантира, че КСА ще запази пряка и приоритетна връзка с различните ѝ генерални дирекции.

1.12 Като се има предвид, че първите задачи, възложени на КСА в стратегическите насоки на Европейската комисия, трябва да бъдат реализирани през първите месеци на 2014 г., ЕИСК настоява Комисията и държавите членки да не допускат забавяне в неговото учредяване и задействане.

2. Мотиви за изготвяне на становището

2.1 Текущата реформа на Общата политика в областта на рибарството отрежда специална роля за аквакултурите и утвърждава стимулирането на този сектор като един от своите приоритети.

2.2 В предложението си за Обща политика в областта на рибарството Европейската комисия предлага да се въведе отворен метод на координация с държавите членки в областта на аквакултурите. Тази система представлява доброволен процес на сътрудничество, основано на стратегически насоки и многогодишни национални стратегически планове, съблюдаващи принципа на субсидиарност.

3. Основно съдържание на предложението на Комисията

3.1 Стратегическите насоки за устойчивото развитие на сектора на аквакултурите на ЕС бяха публикувани от Европейската комисия на 29 април 2013 г., (COM(2013) 229 final). Те нямат задължителен характер, но задават основата на многогодишните национални стратегически планове. Целта им е да помогнат на държавите членки да определят своите национални цели, като вземат под внимание изходното положение на всяка от тях, преобладаващите условия на национално равнище и институционалните разпоредби.

3.2 Тези стратегически насоки обхващат четири приоритетни области:

- административни процедури,
- координирано пространствено планиране,
- конкурентоспособност и
- равнопоставени условия на конкуренция.

3.3 Многогодишните национални стратегически планове, които трябва да бъдат изготвени от всяка държава членка с интереси в сектора на аквакултурите, трябва да определят

общи цели и показатели за оценка на постигнатия напредък. Тези стратегически планове трябва да бъдат представени на Комисията от държавите членки преди края на 2013 г.

3.4 Многогодишните национални стратегически планове трябва да служат за насърчаване на конкурентоспособността на сектора на аквакултурите, да подпомагат неговото развитие и иновации, да дават тласък на стопанската дейност, да насърчават диверсификацията, да повишават качеството на живот в крайбрежните и селските райони, както и да гарантират равнопоставени условия на операторите в сектора на аквакултурите по отношение на достъпа до води и територии.

3.5 Предложението за реформа на Общата политика в областта на рибарството включва създаването на Консултативен съвет по аквакултурите, чиято цел ще бъде да представя на европейските институции препоръки и предложения по въпроси, свързани с управлението на сектора на аквакултурите, както и да информира за проблемите на този сектор.

4. Общи бележки

4.1 На пазара на ЕС се консумират близо 13,2 милиона тона продукти от аквакултури годишно, от които 65 % са внос, 25 % идват от риболовния сектор на ЕС и едва 10 % от европейски аквакултури. Комитетът е на мнение, че този дисбаланс не е устойчив нито от икономическа гледна точка, поради създадения търговски дефицит, нито от социална гледна точка, поради неизползването на възможности за заетост.

4.2 ЕИСК оценява положително твърдението на Комисията, че всеки процент ръст в консумацията на продукти от аквакултури, произведени от сектора на аквакултурите на ЕС, би довел до разкриването на 3000 до 4000 работни места на пълно работно време.

4.3 Поради това ЕИСК изразява съгласие със Съвета, Парламента и Европейската комисия, че секторът на аквакултурите трябва да бъде един от стълбовете на стратегията на Европейския съюз за синия растеж и че развитието му може да съдейства за изпълнението на стратегията „Европа 2020“. Секторът на аквакултурите предлага възможности за развитие и за създаване на работни места в крайбрежни и крайречни райони на Европейския съюз, в които има малко икономически алтернативи.

4.4 Нараства търсенето на продукти от аквакултури от страна на европейския потребител. Европейският сектор на аквакултурите предлага добро качество и спазване на най-стриктните стандарти по отношение на екологична устойчивост, хуманно отношение към животните и защита на здравето на потребителите. ЕИСК смята, че осигуряването на здравословна, безопасна и устойчива храна в Европейския съюз трябва да се разглежда като едно от основните предизвикателства за следващите десетилетия.

4.5 Въпреки тези очевидни предимства, производството на аквакултури в Европейския съюз е в застой от 2000 г. насам. Същевременно тази дейност отбелязва значителен ръст в други региони по света, които изнасят част от продукцията си в Съюза.

4.6 ЕИСК отчита, че европейското законодателство в областта на общественото здраве, защитата на потребителите и околната среда е част от основните ценности на Европейския съюз. Това законодателство обаче има сериозно отражение върху производствените разходи на европейските производители на аквакултури и тези допълнителни разходи рядко могат да бъдат начислени в цената на продуктите, които трябва да се конкурират на пазара с внос, освободен от подобни изисквания.

4.7 ЕИСК счита за крайно недостатъчно предложението на Европейската комисия за възстановяване на равнопоставените условия на конкуренция на икономическите оператори на ЕС спрямо тези от трети страни. Очевидно е незадоволително възстановяването на баланса да се обуславя единствено от дейности за удостоверяване на нивото на сигурност и устойчивост на продуктите от аквакултури на ЕС и информирането на обществеността за това, и това не освобождава публичните власти от задължението да изискват същата безопасност на вносните храни както за европейското производство, с възможност за пълно проследяване „от фермата до масата“.

4.8 Според ЕИСК дисбалансът на пазара на Европейския съюз между условията за производство на продукти от аквакултури, отглеждани в Европа, и продукти от трети страни, които впоследствие са внесени в Европейския съюз, е много по-сложен въпрос, който не се ограничава единствено до предоставянето на информация и вземането на решения от страна на потребителите. Трябва да се отчетат и други аспекти като намаляване на ненужните административни разходи, достъп до пространството и пропуски в системите за проследяване.

4.9 На практика задължителната информация, която би трябвало винаги да бъде на разположение на потребителите на местата за крайна продажба, често е непълна или погрешна, което води например до заместване на пресни европейски продукти с размразени вносни продукти, без купувачите да са наясно с това. Тази ситуация ограничава способността на потребителите да извършват отговорни покупки и същевременно представлява нелоялна конкуренция спрямо производителите от ЕС.

5. Специфични бележки

5.1 ЕИСК изразява съгласие с Комисията, че по-тесното сътрудничество между сектора на аквакултурите и индустрията за преработка на продукти от аквакултури може да засили създаването на работни места и да повиши конкурентоспособността и на двата икономически отрасъла.

5.2 ЕИСК споделя позицията на Комисията в оценката ѝ за необходимостта от подобряване на наличната информация за административните процедури по отношение на сроковете и разходите за разрешителните за нови стопанства за аквакултури в държавите членки.

5.3 ЕИСК споделя мнението на Европейската комисия, че разработването на пространствени планове може да допринесе за намаляване на несигурността, улесняване на инвестициите, ускоряване на предприемаческото развитие и насърчаване на създаването на работни места в сектора на аквакултурите.

5.4 Според ЕИСК в Съобщението на Европейската комисия не се обръща достатъчно внимание на континенталния сектор на аквакултурите, особено по отношение на пространственото планиране.

5.4.1 ЕИСК предлага на Европейската комисия да разшири темата на семинара, посветен на най-добрите практики, който ще се проведе през лятото на 2014 г., така че да включва и въвеждането на координирано планиране не само за морското, но и за вътрешноводното пространство с цел да подпомогне държавите членки в тази задача.

5.5 ЕИСК признава колко е важно да се проектира и контролира по удобен начин производствената дейност в сектора на аквакултурите, за да се предотврати нежеланото въздействие върху околната среда. Ето защо счита, че при управлението на сектора на аквакултурите трябва да се следва екосистемен подход.

5.6 ЕИСК признава колко е важно развитието на аквакултурите да почива на тесни връзки с научноизследователската дейност.

5.7 ЕИСК споделя виждането на Комисията относно признанието на услугите за околната среда, предоставяни от екстензивните аквакултури в изкуствени басейни, като пример за икономическа дейност, която може да съвпада с потребностите за опазване на местообитания или видове.

5.8 ЕИСК счита за подходяща инициативата на Комисията да предложи насоки, за да помогне на националните и регионалните администрации за по-добро и единно прилагане на европейските нормативни разпоредби (например в областта на околната среда).

5.9 ЕИСК одобрява ролята на Консултативния съвет по аквакултурите и е на мнение, че той може да помогне за постигането на целите на националните стратегически планове и да проверява дали се изпълняват добре. ЕИСК обаче иска да подчертае характеристиките, които го отличават от останалите консултативни съвети: първо, полето му на действие е частен ресурс, който принадлежи на предприятията в сектора на аквакултурите, за разлика от рибарството, при което запасите са обществени природни ресурси; второ, сферата му на действие не е регионална, а обхваща целия Европейски съюз.

Брюксел, 16 октомври 2013 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Henri MALOSSE